

1924 június 23.
 kál. Német szavítást soha nem Minden világtárc alatt felforralt agglagények ré- Gyári képviselét (ai-u.) 7.
 tettel megküldjük
 ranyat, platinát és ragaköveket a leg- agasabb árban be- lítok. Legelőssőbb vásárlási törz- szerekben, órák- ban, dísz tárgyakban
 kszerezés
 EN
 ol Gluj,
 Kötél
 uma
 ár, Fellegvár
 beteges részére, vek megbetege- Fellegvár tete- al a gyulai ha- liatetikus cura.
 Cluj, gyár Strada tti hályek: Kos- tta 33. szám alatt
 árolag
 OL
 t, mert ez s kiadás!
 min nagyváradi szűl, szigoruan s szerint.
 ILMOS Cluj
 Braun
 és Ferdinand 52
 ések
 ényesebbek!
 szám. Sürgönyeim: Telefonszám: 2-86

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Romániában
 Egész évre — 750
 Félévre — 380
 Negyedévre — 200
 Egy hónapra — 70
 Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej
 Bukarestben — 3.50
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — 25 ek
 Egy szám — 1.50 ek

1924 június 24 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 138. szám

5684. Szíván 22

Masaryk tanítása

Masaryk elnököt német nemzeti lobogók alatt fogadták a morvaországi városok és német szóval üdvözölték a köztársaság német kisebbsége nevében. Az elnöknek régi óhaja volt már meglátogatni egykori szülőhelyét és most, hogy mint egy nagy és független ország feje tért oda vissza, bizonyára nem minden meghatódottság nélkül állott meg az ősi falak között. Auspitz városában egykori tanára járult eléje és kérte, hogy a német realgimnáziumot, amelynek az elnök tanítványa volt, megfelelő támogatásban részesítse. Masaryk készséggel elismerte, hogy tudásának és műveltségének alapját a német iskola adja meg és hogy ezt soha sem fogja elfelejteni. Az elnök biztosította az auspitzieket, hogy teljes mértékben elismeri és tiszteltben tartja a kisebbségeknek a szabad nemzeti kifejlődésre való jogát és hogy ezt a jogot az államnak *respektálnia* kell. Egy másik városban, ahol a német polgármester a németiség panaszait és kívánságait tolmácsolta, Masaryk a következőképpen felelt: „A demokrácia és a köztársaság lehetővé teszi, hogy értelmes emberek megférjenek egymás mellett és együttműködjenek. Ehhez az egyetértéshez és ehhez az együttműködéshez *el kell jutnunk nekünk is*. Az én politikám a béke politikája kifelé és befelé egyaránt. Elitélek minden erőszakot és legkevésbé ismerem el a reváns politikáját.”

A morvaországi németiség képviselői kemény és határozott szavakat intéztek Masaryk elnökhöz. A pohrlitzi polgármester például súlyosan szemére vetette Masaryknak, hogy a csehszlovákiai német kisebbség még mindig nem nyerte el teljes egyenjogúságát és nem veheti ki törvényes részét az államhatalomból és az állam ügyeinek intézéséből. Az elnök türelmesen meghallgatta a panaszokat, a kemény követeléseket és a megértés szelid hangján válaszolt: „Gondolkodni kell a dolog fölött.... Ez maga is program. Szeretettel kell gondolkodni ezen évszázados probléma fölött és az értelmes embereknek meg kell találniuk a megoldást.” Mindez német zászlók alatt történt, a házakat fekete-piros-arany színek díszítették és a gomblyukokban német nemzeti kokárdák voltak. Így járultak — német szóval és német jelvényekkel — a köztársasági elnök elé panaszra Morvaország németjei. Bizony, Csehszlovákiában így mennek panaszkodni a kisebbségek. Mert hiszen bizonyos, hogy a német szó és német jelvény szabad használata mellett még mindig lehetnek és vannak panaszra okok. Az abszolút igazságot ugyanis sohasem lehet elérni, legfeljebb megközelíteni. Ezzel még azt sem akarjuk állítani, hogy Csehszlovákiában a kisebbségek helyzete csakugyan megközelíti ezt az abszolút igazságot. De ki is törekszük ma tökéletes jogra és abszolút boldogságra, mi már azzal is megelégszünk, ha az igazság csak relative igazság.

És amikor erre a relatív igazságra gondolunk, akkor egyttal magunkra gondolunk. Magunkra gondolunk, amikor összehasonlítjuk a csehszlovákiai német kisebbség helyzetét a romániai kisebbségek helyzetével. Mindenki tudja, hogy Csehszlovákiában, különösen egyes vidékeken, a kisebbségi iskoláknak egyetlen hajszála sem görbült meg, bizonyos városokban a közigazgatás hivatalos nyelve az ott többségben élő nemzeti kisebbség nyelve, a parlamentben, a sajtóban és a kulturális élet egyéb megnyilatkozásaiban biztosítva van a nyelvhasználat teljes szabadsága és senkit sem üldöznek, senkit sem fosztanak meg természetes jogaitól népi hovatartozása miatt. És csodák csodája, annak ellenére, hogy Csehszlovákiában aránylag teljes szabadságot élveznek a kisebbségek, mégsem jut eszébe senkinek

amiatt aggódnia, hogy ezáltal veszedelembé sodródik a köztársaság biztonsága, vagy nemzeti karaktere Itt. Romániában pedig, ahol a kisebbségek számában és jogokban sokkal gyöngébbek mint Csehszlovákiában, nap-napután kell hallanunk a kifakadásokat, hogy a kisebbségek alássák az állam biztonságát és problematikusá teszik az ország nemzeti karakterét. Mi jól tudjuk, hogy ezek a panaszok csak arra jók, hogy nyomukban a jogoknak újabb korlátozása járuljon és hogy indokul szolgáljanak a már

elkövetett jogsértésekre. Masarik elnök szavai azonban intelmül szolgálhatnak Románia államférfiainak is. Ezt az évszázados vitát nem lehet erőszakkal eldönteni. Ezt a vitát csak az igazi demokrácia döntheti el, amely egyedül teszi lehetővé, hogy értelmes emberek megférjenek egymás mellett és együttműködjenek. Ezt az egyetértést és együttműködést pedig *meg kell teremteni*, mert ez az idők parancsa s aki nem engedélmeskedik neki, az szembe találja magát a történelem mindennél erősebb lendítőerejével.

Csak elvben mondották ki a fuziót

Hivatalos jelentés szerint a két párt kongresszusa fentartás nélkül ratifikálta az egyesítést. Stere személyétől függ a fuzió gyakorlati keresztülvitele. A két kongresszus lefolyása

Nem alakították meg a közös pártot és a közös vezetőséget

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap zajlott le Bukarestben a nemzeti párt és a parasztpárt kongresszusa, amelyeknek az előzetesen megállapított program szerint ratifikálniuk kellett volna a két párt végrehajtó bizottságának előzetes megállapodását.

Két jelentés a kongresszusról

Az ország belpolitikai életére e döntő jelentőségű két kongresszus lefolyásáról két jelentés fekszik előttünk. A két jelentés éppen a kardinális kérdésekben teljesen elüt egymástól, úgyhogy még nem bizonyos, vajjon a két kongresszus *de facto* is ratifikálta-e a fuziót.

A hivatalos jelentés szerint, amely a „Patria”-ban látott napvilágot, a két kongresszus *fentartás nélkül elfogadta a végrehajtó bizottság jelentését és ratifikálta a fuziót*. Ezzel szemben bukaresti tudósítónk távirati jelentése arról számol be, hogy mind a két kongresszuson napirendre került az *ominózus Stere-ügy* és így a két kongresszus csak *ideiglenes értékű határozatokat hozott*. A két beszámoló egyébként az alábbiakban ismertetjük részletesen.

Hivatalos jelentés a fuzió ratifikálásáról

A „Patria” jelentése szerint a nemzeti párt kongresszusa délelőtt tíz órakor vette kezdetét a Transilvania helyiségében. A kongresszus első szónoka Maniu volt, aki nagy expozét tartott az ország általános politikai helyzetéről.

Utána Dan Sever, a párt titkára terjesztette elő a központi bizottságok a június 12-iki kongresszusról szóló jelentését és felolvasta azt a tíz pontot, amely a fuzió alapját szolgálja.

A kongresszus résztvevői *leirhatatlan lelkesedéssel fogadták el a jelentést*.

Ezután Vajda Sándor tartotta meg beszédét. Hosszasan részletezte a fuziónak a szükségességét annak a megállapodásnak az alapján, amelyet a parasztpárt is magáévá tett. Egyszermind sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy a parasztpárt beszarábiai kongresszusa eltért a június 12-én megállapított tíz ponttól és ma tizenegy pontot követel.

— Mi — mondotta Vajda — szótartó és tegyelmzett emberek vagyunk és ezt mindenkitől megköveteljük. *Egy ember kevéért nem vagyunk hajlandók semmit sem változtatni programunkon*.

Vajda expozéja után a kongresszus *ratifikálta a fuziót a június 12-iki megállapodások értelmében*.

A parasztpárt is ratifikál

Ugyanezen a napon a parasztpárt kongresszusán néhány incidens után ugyancsak a közösen megállapított program tíz pontja alapján — *anélkül, hogy a kisenevi kongresszus határozatát számbavették volna* — egyhangulag ratifikálták a fuziót.

A közös banketten, amelyet a Lugana-étterem kertjében tartottak meg, lelkesen ünnepelték a fuziót, amely biztosítani hivatott az ország jövődö demokráciáját. A két párt központi bizottsága ma a kongresszusok határozata értelmében hivatalosan proklamálni fogja a fuziót.

Bukaresti munkatársunk távirati jelentése szerint a parasztpárt Amicitia-beli gyűlése igen üz-

galmal lefolyású volt. A napirend előtt Stere szó- lalt fel, aki bejelentette, hogy *kilép a vezérlo- bizottságból, mert személye megckadályozza a fuzió lerealizálását*.

Stere lemondását *nem vették tudomásul*.

A nemzeti párt Transilvania-beli ülésén Voicu Nitescu és Vajda Sándor *éles támadást intéztek Stere ellen*.

Különösen hevesen fakadt ki Stere ellen Vajda, akinek az ajánlata *a kongresszus csak elvben mondotta ki a fuziót*.

Bukaresti munkatársunk távirati jelentését meg- erősíteni látszik az a körülmény, hogy a tervezett program leglényesebb pontja, a *fuzió ratifikálá- sának tulajdonképeni gyakorlati része elmaradt*. Az előzetesen megállapított terv szerint ugyanis a ratifikálás után nyomban össze kellett volna ülnie a két párt vezetőségének, hogy a közös pártot és a párt közös vezetőségét azonnal megalakítsák.

A programnak ez a kardinális pontja azonban a fent említett okok miatt elmaradt.

Egy interju margójára

„Kaptuk a következő levelet:

„Az „Infratirea” mai száma támadást intéz személyem ellen abból az alkalomból, hogy a velem folytatott interjúját az Uj Keletben a maga egészében kértem közölni, tekintettel arra, hogy az „Infratirea”-ban csak egy része jelent meg. Még az „Infratirea” támadó cikke előtt meggyőződtem arról, hogy I. a legteljesebb korrektséggel járt el, amennyiben csupán nyomdatechnikai okok voltak azok, amelyek megakadályozták abban, hogy az interjút egyszerre és egész terjedelmében közölje. Erkölcsi kötelességemnek tartottam, hogy ugyancsak az Uj Keletben ezt az objektív igazságot leszögezzem és a lap olvasói előtt minden félreértés elkerülése végett kijelentsem, hogy az „Infratirea”-nak a kisebbségi kérdésben folytatott mostani ankétját a kölcsönös megértés szempontjából rendkívül értékesnek tartom. Az első eset itt az „Infratirea”-nak ez a nagy horderejű lépése, amidőn a nyugateurópai sajtó hangján tárgyalja le a kérdést. Ennek az elismeréséről még ez az éleshangú támadás sem tart vissza, sőt jól esik, hogy *e támadás ellenére is ezt az elismerést az „Infratirea”-nak nyilvánosan megadhatom*. Sajnálom a félreértést, a támadást viselem, bár érdemtelenül ért. Félreértés történt, melynek abszolút jóhiszeműsége egy pillanatig sem érinthette az „Infratirea” szerkesztőségét újságírói korrektségében, még kevésbé a kisebbségi anként ki- tűnő, valóban apostoli munkát végző vezető- jét. Epp ezért hiszem, hogy ez az elosztott félreértés nem zavarja a megindított anként célkitűzését és oda fog vezetni, hogy talál- kozni fogunk, mert találkozunk kell: az egyformán keresett megértés útján.

Cluj, 924. június hó 23.

Dr. Klein Miksa,
 a Zsidó Jogvédő Iroda igazgatója

"זכרו את השקל!" דרך היים ויצמן

רק ערבובצות, הוא וטעות מעצבה צד אלה שמא הפולמוס נתפסה מהשבתם לצד אחד: — כשהם מעמידים את שאלת ההתחברות, ושאלת קיום ההסתדרות זו לעומת זו כאלו היה איזה נגוד ביניהן, והאמת עשויה להתור הורה תחת השגות בשבילי הדבר ברור כל הימים שאין ענין זה של ההתחברות המפורסמת עשו לדחוק את רגלי ההסתדרות, אלא להפך, הוא מקום עוד יותר את קומה ובצורה, כמו פעמים אחרות ויותר על זה שורה הורה בכל עבודת הבנין, גם לאחד ממושג של ההתחברות, תורה וצרכים ומחויבות להיות ההסתדרותנו הציונית. — זו ההסתדרות בתהליכין הגדול של עם עשרות בשנים בעלת המסורה העשירה בעבודת הלאום ונישאת הרגל בתנועת התורה בעת לבב ובנאמן, למום הופעתה על כמת ההיסטוריה הישראלית תחת פקודת מצביאי-המסדה הגדול, תאודור הרצל המנוח, ויותר שאנו עמלים למשך אליו את הונו העם העברי לכל מפרטותיו ובעותותיו ויותר שקרבה להתמשותה תקוותו הגדולה לראות את כל בני-הבונה של האומה מאוחדים ומבוססים מסביב למפעלנו ההיסטורי הכבד, לבנות בית לאומי לעם עבר-הימים. — יותר ויותר גדלה האחריות והחובה המוטלת על הוצאה הראשונה של תנועת התורה: על ההסתדרות הציונית העולמית, ודאי מוכרחה להעשות יותר ויותר בקופה יותר שופעת היים ועוד-עוד, יותר תקיפה ופועלת על דרך העם בשעת אכזריות, ביצוק מכה הפנים, במשמעתה הבצורה ובמריצה הכבד, תשלום השקל הנה בוכה ההסתדרותנו על דרך בונה הראשונה, שהיה לי הכבוד והאשר לעמוד במצומצם ולערוך עם במעריה למן השעה הראשונה, על הומו הוה צרכיה ההסתדרותנו להשגן על הומו ואני קורא להבנים הציונים את קריאתנו הנושנה: זכרו את השקל! עברו בורות ובחריות בכל ענין עבודת הבנין: אבל יחד עם זה זכרו גם את אבן-הפינה בהסתדרותנו את השקל! ועשו את ההסתדרותנו גדולה וקוקה, ובקריאתה-שפעה עד שיהיה בטהו — בטה כללותו של העם באמת, על כל אישיו ומעלותיו.

Gondolatok a sékelre!

Ira dr. Chaim Weizmann, a Cionista Világszervezet elnöke

Csak fogalomzavar és elszomorító tévedés lehet azok részéről, akiknek a gondolkodása egyoldalúvá fordult a vita hevében, amikor szembeállítják a Jewish Agency kiterjesztésének kérdését a szervezet fenmaradásának problémájával, mintha valami ellentét volna a kettő között és az egyik csak arra szolgálna, hogy a másikat alkossa. Előtte mindig világos volt és lesz, hogy a híres „kiszélesítésnek” ügye nem fog ártani a szervezetnek, sőt ellenkezőleg, annak létét és szilárdságát alátámasztja. Szám-talan esetben mutattam már rá arra, hogy az építés munkájának élő szelleme a kibővítés után is csak a cionista szervezet lehet és kell is hogy legyen, az a szervezet, amely az évtizedes munka nagy tapasztalataira tekint vissza, amelynek a nemzeti munkában gazdag tradíciói vannak és amely bátorsággal és büszkeséggel viszi az újjá-élesztés mozgalmainak zászlaját attól a pillanattól kezdve, hogy nagy megalapítójá, Herzl Tivadar vezetése alatt a zsidó történelem színpadán megjelent.

Minél inkább törekszünk magunkhoz vonni a zsidó nép egyetemességét összes pártjaival és arnyalataival és minél inkább közeledik a megvalósulás felé a mi nagy reményünk: látni a nemzet összes fiait egyesülve és összeterelve a mi hatalmas nagy történelmi tettük körül: otthont építeni az otthontalan népek, — annál nagyobbá válik a felelősség és a kötelesség a reneszánsz-mozgalom első uttorója: a Cionista Világszervezet számára. Mulhatatlanul szükséges, hogy ez a szervezet erősebbé, átfogóbbá, életet és tetterőt sugárzóbbá, szilárdabbá és hatásosabbá legyen, megformálván a nép belső konstrukcióját, erős fegyverzettségével és hatalmas energiájával.

A sékel fizetése a szervezet fundamentumának mondható ki már a szervezet legelső alapítói által. Boldog vagyok, hogy ezek között az első alapítók között én is ott lehettem a velük egy esztasorban küzdhettem már az első órákban.

Erre az alapra kell hogy támaszkodjunk a szervezetünk ma is. És én a régi kiáltással fordulok cionista elvtársaimhoz: Gondolatok a sékelre!

Dolgozzatok frissességgel és szorgalommal az építési munka minden ágában, de ezzel együtt gondolatok szervezetünk alapkövére, a sékelre is és tegyétek szervezetünket nagygyá, erőssé, hatalmas befolyásúvá, amíg megnyilatkozása igazán a nép összességének lesz a megnyilatkozása, a nép összes egyedeivel és pártjaival együtt.

— Öngyilkos házvezető. Tegnap délbén telefonon értesítették a mentőket, hogy a str. Paris 38. számú házban Turk Julia házvezetőnő arzénnel megmérgezte magát. A mentők azonnal kiszálltak, de a házvezetőnőn már nem segíthettek, mert az arzén Turk Juliát megölte. Az öngyilkosságról azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást, hogy a házvezetőnő miképen jutott a gyilkoló mérgehez. A házvezetőnő házigazdájának, Halbert Vilheimnek, a Zea vegyészeti gyár igazgatójának állítása szerint a mérget rovarok pusztítására adták át Turk Juliának. Halbert tegnap délelőtt, mikor a gyárból hazatért, házvezetőnőjét a kálészobában eszméletlen állapotban találta.

Vérvádröpiratokat terjesztenek Erdélyben

Röpiratápor a Román Operában. Kolozsváron és Nagyváradon az utcákon osztogatják a lázító röpiratokat

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az antiszemita agitáció, amely az utóbbi időkben mintha alábbhagyott volna, néhány nap óta teljes lendülettel megindult. A román Opera péntek esti előadását kellemetlen incidens zavarta meg. A második szünet elején a karzatról valóságos röpiratápor zúdult a földszinti közönség fejére. A nézőtér baloldali padsoraira százával hullottak a röpiratok, amelyeknek tartalma, hangjánál és nyílt rágalmainál fogva, páratlanul áll még a román antiszemitizmus gazdag irodalmában is. Tegnap és tegnapelőtt ugyanezeket a röpiratokat fényes nappal terjesztették Kolozsvár és Nagyvárad utcáin.

A lázító röpiratot, amelyhez fölösleges minden kommentárt fűzünk, alább közöljük teljes terjedelmében.

Román testvérek!

Terror láncai alatt nyög az egész ország diáksága.

A román diákok börtönben ülnek és megverik őket. I. Mota és L. Vlad kolozsvári diákok a vacarestii börtönben sanylódnak. Corneliu Zela Codreanu és hatvanhárom társát Jasiban letartóztatta és összevertette a nemzet szegyéne, az elzsidósolt Manciu rendőrtiszt.

A román diákoknak nincs joguk saját országukban, saját iskoláikban a saját és őseik nyelvén tanulni. I. Cincora, I. Comsa, C. Bardosi, E. Niculescu, N. Cotisel, Dotocan és Ranneamtu diákokat minden indok nélkül, a vizsgák küszöbén kidobták az egyetemről annak a rektorának a jóvoltából, akinek nincs szegyenérzése és híjján van a román érzésnek, ezzel szemben a zsidóknak minden joguk megvan a román iskoláikban, amely jogoknak a védelmére ez a rektor rendőrséget és katonaságot vezényelt az egyetemre.

A román diákoknak és tanulóknak tilos énekelni a himnuszukat saját nyelvükön.

A kolozsvári román diákság egyesületét, a „Petra Maior“-t Banescu rektor önkénye folytán feloszlatták, azt a diákegyesületet, amely még a magyar uralom alatt alakult meg és folytatta működését.

A román diákok lapját a „Cuvantul Studentesc“-et betiltották (C. Rapeanu diákot, a lap igazgatóját bíróság elé állították) csak azért, mert a lap nem tettett a zsidóknak és az elzsidósodottaknak. Ezzel szemben az összes zsidó és magyar újságok megjelennek és csafot üznek belőlünk románokból és mindaból, ami nekünk szent.

A román diákságot terrorizálják és bántalmazák, nem engedélyezik a gyűléseiket és megbeszéléseiket, minthogy ostromállapot van, ami ma már egyetlen országban sincs, ezzel szemben a kommunistáknak, szocialistáknak, irredenta magyaroknak, (az Emke június 10-én tartott ülést) a zsidóknak és mindazoknak, akik az ország ellen törnek, megvan ez a joguk, mert a kormány, amely távol áll a nemzet és az ország érzelmeitől, még katonaságot is rendel az őrizetükre.

A román diákokat hadbíróóságok elé állítják, hogy megöljék bennük a román érzelmeket. (A kolozsvári román diákok esete). A román diákok mozgalmat kezdtek, mert tisztán látták a zsidó veszedelmet, ami abból állapítható meg, hogy:

a) A zsidók megölik a keresztényeket és vérüket veszik, hogy husvét pászkat készíthessenek. (Olvassátok a Kórház, Korán, Talmud, Kahál és Szabakkömüvesség című könyvet, függelékeivel együtt, amelynek szerzője dr. Paulescu professzor.)

b) A zsidók megmérgezik a románokat erős és hamisított szeszitalokkal, amelyeket a kocsmákban árúsítanak. (Olvassátok „A jasi 139 zsidó kocsmáros pöre“ című művet dr. Sumuleanu professzortól.)

c) A zsidók meghamisítják és elpusztítják a nemzeti kulturát. (Olvassátok A. C. Cuza professzor „Nemzetiség a művészetben“ című könyvét.)

d) A zsidók mindig a legveszélyesebb árulók és kémek voltak, akik eladták a mi országunkat. (Olvassátok A. C. Cuza professzornak „Zsidók a háberuban“ című könyvét és Joan Zelea Codreanu volt képviselőnek: „A nemzetért a szó hatalmával“ és „A rendért, munkáért és igazságért“ című parlamenti beszédeit.)

e) A zsidók veszélyt jelentenek a román nemzet számára. (Olvassátok v. Conta román filozófus „Kik a zsidók?“ „A zsidó veszedelem“, Emil Va-

siliu „Románia demografiai helyzete“ és Proto-popescu „Zsidó veszedelem“ című könyvét.)

f) A zsidók tönkre akarják tenni a mi országunkat, hogy azután ők uralkodhassanak rajta. (Példa rá Oroszország. Olvassátok „Cion bölcseségeinek jegyzőkönyvei“ című könyvet, Jonel Mota fordításában.)

g) A zsidók elpusztítják a román kereskedelmet és ipart. (Olvassátok a „Zsidók a kereskedelemben“ című könyvet I. Magura és dr. Julea fordításában.)

h) A zsidók megbecstelenítik a keresztény nőket és nemi betegségeket terjesztenek a keresztények között. (Olvassátok Paulescu professzornak „Kórház“, „Korán“, „Talmud“ etc. és a „Nagy bün“ című könyvét.)

i) A zsidók kereskedést üznek a keresztény lányokkal. (Olvassátok „Zsidók a kereskedelemben“ című könyvet.)

j) A zsidók el akarják pusztítani másoknak a templomait, tulajdonát és a kereszténységet. (Példa rá Trockij-Braunstein Oroszországa. (Olvassátok „Cion bölcseségeinek jegyzőkönyvei“-t és Nor zsidóknak „Krisztus a zsidó messiás“ című könyvét.)

k) A zsidók a legnagyobb gonosztevők, hamisítók, megvesztegetők és merénylők. (A hamis utlevelék esete Brailában. Milliárdos lopások a CFR-nél. Hamis diplomagyáraik az egész országban, a beszarabiai merényletek és a szenátusi merénylet esetei etc., etc.)

l) A zsidók rabságba akarják hajtani a románokat. (Hány zsidó szolga van Romániában? hány zsidó utcaseprő vagy rendőr van a városokban? hány zsidó munkás van a gyárakban vagy az erdőben? stb.)

m) A zsidók megmérgezik a románok lelkületét újságjaik utján. Ilyen újságok az „Adeverul“, „Dimineata“, „Lupta“, „Aurora“, „Lumea“, „Opinea“. Ezeken kívül mindenféle pornografikus iratokkal, amelyeket zsidók és elzsidósodottak írnak. Utasítástok vissza ezeket a lapokat és fizessétek elő az „Unirea“-t, Ideea Nationala“-t, a „Desteaptate Romana“-t, a „Fratia Brestina“-t, az „Ogorul Nostru“-t, a Robia Moderna“-t, a Lumea si Tara“-t és a „Apararea Nationala“-t.

n) A zsidók hitközségeik segítségével mindent elkövetnek a román sajtó elpusztítására. (A szászvárosi „Libertatea“ című lap, amelyet I. Mota, lelkész, Jonel Motának, a diáknak apja — tölgyből tölgy sarjadzik — szerkeszt és amely lap a multban a magyar uralom alatt védte a román érdekeket, ma a román uralom alatt a mi szegyenünkre fel lett függesztve.)

Igy bizony román és keresztény testvérek! Tiltakozzatok mindnyájan ez ellen a terror és gyalázatoság ellen.

Tiltakozzatok román szülők, mert a gyermekeiteknek nem lesz helye az iskolákban a zsidók nagy sokasága miatt.

Tiltakozzatok román tanárok, ti, akik nevelitek a jelenlegi és a jövő diákokat.

Tiltakozzatok román újságírók, ti, akik megértitek ennek a diákságnak szerepét, hogy bebizonyítsátok, hogy nem vagytok a zsidók szolgálatában és zsoldjában.

Tiltakozzatok ti parlamenti képviselők, legalább most. Vegyétek oltalmatok alá a diákságot, hagyjátok az üzleteket, hogy bebizonyítsátok, hogy nem urnalopások segítségével küldtek benneteket a parlamentbe.

Tiltakozzatok ti papok és magas prelátusok, hiszen a diákokat bántalmazták azért, mert ők keblükkel védik meg a templomot, a királyt és a mi nemzetünket.

Tiltakozzatok ti hadirokkantok, ti Magyarországon megvalósítói, akiknek a zsidók, a család, az eladottak, a becstelenek és azok miatt, akik érzék-telenül nézik a szenvedéseiteket, ninesenek jogaik ebben az országban.

Ebben az országban kijátszák a miniszeri határozatokat és törvényeket. (Lásd a semmitűszékek az 1924 április 16-iki határozatát.)

Tiltakozzatok ti intellektuelek, akik román érzelműek vagytok és megértitek a diákmozgalmat. Tiltakozzatok ti jó anyák, akik a ti kis gyermekeiteket megtanítjátok románul érezni.

Románok! Iratkozzatok be a „Liga Apararei Nationale Crestine“-be, amely nemzeti és konstruktív programja révén az ország javát akarja.

Hordjátok büszkeséggel ezt a jelet: , amelyet a mi őseink a géták és a dákok és mindazok

a népek, amelyek — hordták, hogy zsidóktól.

Nemeskürá n „Ideea Nationala“ románnak olvasni

Ha jó román hívást kézről-kéz el és Isten meg hogy a vacarest Vlad kolozsvári lentkezettek védeket az Isten.

Eddig szól a impreszum. A kalmat fog ad hogy rágalmai

Meggyill A helyszini sz gyilkosságot. A kodás közben

(Bucuresti tudósítójától) már hétfő re arról, hogy író, a volt holtan talált

A nyom megállítan kosság törté derült, hogy szerencsé

A bünté írói és hirla következő t George C resztül a S zában lakot zát és a S jába költöz

Cair eg az egyik a régen vált internatusb szintjét la az író mos cseléd ügy

Szamba cselédleány rendőrkapi des szokás pedig, ami szobába,

Desider nescu rend helyszüre kertjében nyomok a jeteál, h hatolt be

Délber örprekft ügyész, e Victor P szemlett t mellett t rel. Az a kal

A hu arra lehe a kertbe resztül j mindig valósint az író, dás sorá végül

A m utom tá hogy b Cair kijelent lott a f fia for A r tokzate

Önként jelentkezett Matteotti harmadik gyilkosa

A francia kommunisták véres tüntetése a fascizmus ellen. Macdonald a szélsőséges elemek ellen

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rómából jött jelentés szerint Dumini bevallotta, hogy négy társával együtt ő gyilkolta meg Matteottit. Tettestársai Cesare Rossi, Filipelli és Marinelli voltak. A tettesek bevallották, hogy Matteottit még az automobilban megölték a Vicor-tó partján egy bokorba rejtették hulláját. Kedd éjszaka egy másik autóval Volpi és Maldit, a „Corriera Italiano“ egyik igazgatója utaztak ki a Vicor-tóhoz, ahonnan a hullát vagy elvitték, vagy lehetséges az is, hogy elégették. Erről azonban Dumini azt is bevallotta, hogy a bíróságon talált véres ruhadarabok Matteotti nadrágjából valók, melyeket emlékül akart megőrizni.

Sardellit, az igazgatásért letartóztatott szocialista képviselőt a rendőrség szabadonbocsátotta.

Dumini feltűnően nyugodtan viselkedik, tettestársát, Maldit azonban sírógörcsök fogták el.

A szökésben lévő Rossi sajtófőnök szombat délután a Regina Celi fogházban önként jelentkezett. Így a bűnösök nagyrészt már letartóztatásban vannak.

Finzi az elcsapott államtitkár leleplezéseket helyez kilátásba, csupán arra vár, hogy a fascista-többség döntően állást foglaljon felőle.

A Matteotti-ügy egyébként egyre súlyosabb bel- és külpolitikai bonyodalmakat idéz elő. Az angol munkáspárt és a francia kamara élesen állást foglal a fascista merénylek ellen. A fascisták ezért azt vetik szemére az ellenzéknek, hogy túlságosan kihasználják belpolitikai célokra a Matteotti-ügyet, holott ők mindent elkövetnek a fascista párt megismertetése érdekében. A fascisták szerint az ellenzék

célja az, hogy a fascisták helyébe üljenek. Ennek ellenére a fascisták úgy érzik, hogy az első válságon túl vannak. Helyzetük megmentése végett újabb fascista csapatokat seregeltetnek Rómába. A „Mondo“ tiltakozik ezen provokáló csapatkoncentráció ellen.

Finzi, volt államtitkár levelet intézett a lapokhoz, melyben súlyos vádakot hangoztat Mussolini ellen. Többek között kijelentette, hogy Rossi sajtóirodája senkinek sem volt alárendelve, csupán Mussolininek. Szerinte a játékházak ügyében hozott panamaizus rendeletek is Mussolini és De Bono alkotásai. Finzi a „Petit Parisien“-nek adott interjúban annak a nézetének ad kifejezést, hogy Itáliában rövidesen nagy események lesznek. Finzi levelei nagy feltűnést keltettek.

Londoni jelentés szerint Macdonald a londoni olasz követnek, aki az Olaszország elleni támadások ellen tiltakozott, kijelentette, hogy amikor ő a munkáspárt gyűlésén megjelent, nem volt szándékában csatlakozni az olasz kormány elleni tiltakozáshoz és csupán a szélsőséges elemek ellen szellett a demonstráció.

Párisból jött jelentés a gervaisi kommunisták fascistaellenes tüntetéséről számol be. A tüntetők a rendőrökkel is összeütköztek, több sebesülés is történt.

Utolsó római jelentés szerint De Bono tábornoknak Matteotti meggyilkolásánál gyanus szerepet tulajdonítanak. Mussolini a nyomozással először őt bízta meg. A tábornok első ténykedése a vizsgálat során az volt, hogy Filipellit hamis utlevéllel megszöktette.

zottságot alakítanak a prágai zsidó nemzeti tanáccsal és a Podkarpatska Rusi zsidó párttal egyetértésben.

Az új vezetéseget alakították végül meg. A Népszövetség elnöke Knöpfelmacher és Winter lettek, a Zsidópárt elnöke pedig dr. Sipos pozsonyi ügyvéd.

A chequersi találkozó után

Páris, június 23. Herriot és Macdonald chequersi találkozója megtörtént. A két kormányelnök abbéli kívánságát fejezte ki, hogy az Egyesült Államok magát Dawest küldje ki képviselőjéül a július 13-iki konferenciára, amelyre Németországot is meghívják, hogy a jegyzőkönyvet tudomásul vegye. A Ruhr-kérdés katonai kiűrtésével, valamint a jövőteli fizetések szövetségesek közötti felosztásával egy későbbi konferencia fog foglalkozni.

Macdonald és Herriot között lefolyt tanácskozási hivatalos kommunikék adtak ki, mely szerint a tanácskozások a szakértői javaslat körül forogtak s megbeszölték azokat a szükséges intézkedéseket, amelyeket a javaslatok végrehajtása szükségessé tett. Erre vonatkozólag még kikéri Olaszország és Belgium hozzájárulását is. Végleges határozatot nem hoztak. Szövetségi konferenciát hívnak össze július 15-ére, melyen megkötik a végleges határozatokat.

Figyeltem a nagy vasárnap sarkára!
Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltok. Legelőször bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, dísz tárgyakban.

Markovits Bernát ékszerész

NAGYBAN gyermekjátékokat, kötött- és díszműanyagokat legjobban **KICSIBEN**
Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél vásárolj Cluj,
Strada Regina Maria 13.
Gyermekkoscsik és kofferárak teljes kiárusítása

Az ASTRA autóbuszok a legkényelmesebbek!

Zongora occasio! Kitűnő hangú rövid keresztthoros zongrák, pianóknok, már 25000 lejtől kaphatók. Alkalmi vétel. * Oradea-Mare, Piața Unirii 2. Tel. 1345 **Sternberg.**

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóké, napilapja
szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felolvasó szerkesztő: Dr. Marton Ernő
az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a ferra magjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 350 lei, egész évre 750 lei.

— Egy kolozsvári származású író halála
Barcelona-ban. Madridból jelentik: Orbók Loránd, a kolozsvári származású ismert magyar író, aki évek hosszú sora óta él Spanyolországban s kinek darabjait Franciaországban, Angliában, Amerikában házzották, legutóbb pedig a budapesti Vigaszínházban előadott tündérvigjátékával aratott sikert, Barcelona-ban negyven éves korában elhunyt. Orbók Loránd nemzeti bányája volt Orbók Attila volt nemzetgyűlési képviselőnek és újságírónak.

— A kolozsvári ügyvédi kamara részt követel a törvények szerkesztésében. A kolozsvári ügyvédi kamara vasárnap közgyűlést akart tartani, de mert alig hetven tag jelent meg, határozatképtelenség miatt a következő vasárnapra halasztották a közgyűlés lefolytatását. Ghilezán Livius dr. javaslatára az egybegyűlt ügyvédek rendkívüli értekezletet tartottak, melyen az erdélyi igazságszolgáltatás problémáival foglalkoztak. Az értekezlet súlyos kritikában részesítette az igazságügyi kormány eljárását, hogy a bíróságokhoz történt kinevezéseknél rendszeresen mellőzik az erdélyi jogászokat és a bíróságok tagjait túlyomórésben olyan régáttbeli jogászokból rekrutálják, akik képesítővizsgát nem tettek és így kinevezésük szabálytalan. Határozott alakban kifejezésre jutott az értekezleten az a meggyőződés, hogy az erdélyi jogásztársadalom köteles a legerélyesebb tiltakozás álláspontjára helyezkedni a minden előtanulmány nélkül megalkotott tökéletesen törvényjavaslatok előkészítési módja ellen és kamaraközi akció útján nyomtatékosan követelni kell, hogy az életbevágó kérdésekben a csatolt területek jogi szakértőit is meghallgassák.

— Megint betörték a nagyváradi Lloyd-kávéház ablakait. Nagyváradról jelentik: Vasárnap este tizenegy órakor egy fiatalemberekből álló csoport antisemita tüntetést rendezett a Nagypiac-téren. A tüntetés során a fiatalemberek követ bezzatták a Lloyd-kávéház ablakait. A tüntetéssel kapcsolatban Catana rendőrprefektus a következő hivatalos kommunikék adta ki: „Hétfőre virradó éjjel egy tizenöt tagból álló csoport, amelyben Harie Andra és Vasile Sipos egyetemi hallgatók is résztvettek, követ bevverte a Lloyd-kávéház két felső ablaktábláját. A nyomozást én magam személyesen vezetem. Vasile Siposnak, aki a tettét beismerte, előzetes őrizetbevételét rejtelttem el. A nyomozás most azon fáradozik, hogy a többi tettes kiletét is kiderítse.“

— Amnesztiát kapnak Radoszlavov miniszterei. Szófiából jelentik: A bolgár igazságügy-miniszter törvényjavaslatot nyújtott be az egykori Radoszlavov-kormány tagjainak amnesztiájáról. Radoszlavov-kabinetjét, amely Bulgáriát a központi hatalmak oldalán a világháborúba vitte, a bolgár állami törvényszék perbefogta és háborús bűnösökként elítélte. Az amnesztiajavaslat tehát a háborús bűnösök rehabilitációját jelenti.

— Hivatalvesztésre ítült ügyvéd. A budapesti ügyvédi kamara fegyelmi választmánya Pálffy Ferenc piliscsabai ügyvédet hivatalvesztésre ítélte. Pálffy piliscsabai házáat huszonnégymillióért Schmeding, holland állampolgárnak adta el, akit rábeszélte arra, hogy vételárként csupán tízenkétmilliót valljon be, hogy ezáltal a vétel után kisebb illetéket kelljen fizetni. A hollandus gyanútlanul belement a csalogba, mire Pálffy illetékalásért feljelentette Schmedinget, követelve, hogy semmisítsék meg az adásvételi szerződést, hogy így a ház ismét a Pálffy tulajdonába menjen vissza.

— **Rejtélyes haláleset.** Ma reggel jelentették a központi rendőrségnek, hogy özvegy **Topay Mártonné** Kőkeri-utcai lakásán halva találták. A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot, hogy az alig 28 éves özvegyasszony nem-e gyilkosság áldozata. A halálesetről értesítették az ügyészséget is, ahonnan ki-azították a helyszíre és a rendőrséggel karöltve megkezdtek a vizsgálatot a rejtélyes halál ügyében. A vizsgálat megállapította, hogy **Topay Mártonné** tegnap délután még egészségesen járkált a városban, tehát nem valószínű, hogy valamilyen hirtelen fellépő betegség következtében halt meg. A holttesten semmi olyat nem lehetett felfedezni, amiről külső erőszakra lehetett volna következtetni. Az ügyészség elrendelte a hulla felboncolását. A holttestet ma délelőtt beszállították a törvényszéki bonctani intézetbe, ahol majd felboncolják és a boncolás lesz hivatva megállapítani, hogy mi okozta a fiatal özvegyasszony halálát.

— **Rabinovitz Herman** Amerikába megy. A Habana zsidó színtársulat kintünö komikus, az erdélyizerte jólismert **Rabinovitz Herman** leányát, **Karolát** tegnap eljegyezte **Weisz Andor** kolozsvári kereskedő. Az eljegyzési ünnepélyen előkelő közönség és több rabbi, közöttük a csehajvi vett részt. **Rabinovitz Herman**, aki e családi esemény alkalmával néhány napig Kolozsváron tartózkodott, közölte velünk, hogy legközelebb Amerikába megy, ahol az egyik legnagyobb zsidó színház szerződött.

— **Marosvásárhelyen** csak 388 zsidó családot vettek fel az állampolgári listába. **Marosvásárhelyi** tudósítónk jelenti: Az állampolgársági listák összeírását befejezték és azokat közszemlére tették ki. A listába azonban mindössze 1589 családot vettek fel. Hivatalos közlés szerint ez az 1589 nemzetiség szerint így oszlik meg: magyar 962, zsidó 388, román 158, szász 33, egyéb 33. A zsidó jogvédő iroda ma újra megkezdte működését és gondoskodni fog róla, hogy a zsidó állampolgárok bekerüljenek a listába.

— **Ismét hatalmas felhőszakadás pusztított Budapesten.** Budapestről jelentik: Vasárnap délután ismét hatalmas felhőszakadás pusztított Budapesten. A vihar nagy fúkat csavart ki helyükből és a pincéket vízzel öntötte el. A tűzoltókat kérésztvezen esetben hívták ki a víz kiszivattyúzására. A törökbalinti villamospályát a rohanó víz annyira alámosta, hogy a villamosforgalmat be kellett szüntetni.

— **Szabó Vince** holttestének exhumálását kérte az ügyészség. **Özv. Szabó Vincéné** mérgezési bűnperében a kolozsvári törvényszék esütőrték délelőtt hirdette ki halalos ítéletét, melyet az új alkotmány értelmében életfogytiglani fegyházra változtattak át. Az ítélet ellen a vádlott és védője felebbezést jelentettek be.

Szabó Vincéné hűntügye most újabb érdekes fázisához érkezett el. **Manoliu** királyi ügyész, aki a törvényszéki tárgyaláson a vád képviselőjében jelent meg, a mai napon indítványt tett, hogy a szintén gyanus körülmények között elhunyt **Szabó Vince** holttestét exhumálják. Az ügyész azért látja szükségesnek az exhumálást, mert a tárgyalás folyamán a tanuk vallomásából kiderült, hogy **Szabó Vince** halálát, aki egyik napról a másikra lett beteg és rövid idő alatt meghalt, szintén nagyon gyanus tünetek előzték meg. A tanuk előadása szerint a két ember halála minden körülményében teljesen megegyezik, tehát feltételezhető, hogy **Szabó Vince** is gyilkosság áldozata. A tárgyalás folyamán ezt a látszatot igazolta **Gajzágó Márton**, **Petka Ilona**, **Szabó Imre** és **Boér Ferenc** vallomása. A tanuk egyöntetűen azt igazolják, hogy a mérgekeverő törvényes férjét is megmérgezte. Az orvosi vélemény szerint az arzénnek az a tulajdonsága van, hogy a halál beállta után a gyomorfalán keresztül átjárja magát a kúsbá, a kúsból az izmokon keresztül a csontokba és ott, még ha a csontok el is porladnának, még akkor is kétségtelenül meg lehet állapítani az arzénmérgezést.

— **Einstein** blöffnek minősíti a halálsugarakat. **Einstein** professzor, a világhírű zsidó fizikus a „Vossische Zeitung“ban nyilatkozott **Mathews** mérnök ördögsgarairól. A nyilatkozat szerint a halálsugarakról az újabbokiban közölt állítások a fizikai világban semmi reális alappal bírnak. **Einstein** szerint elektromos hullámok nem fénylápokra nem gyakorolhatnak hatást és így a távolból autók megállítása, fegyverek fémből készült részemek megelvezése nem lehetséges. Szerinte az egész ördögsgár-kibírta kétségbeesés blöff.

— **A Verbőczy-utcai gyilkosság.** A budapesti Verbőczy-utcai gyilkosság elkövetésével, melynek áldozata **Pollák János** külügyminiszteri altiszt, a rendőrség **Balog Pál** ismert beteges-hajlamu, többszörösen büntetett egyént gyanúsítja. **Balog** a kihallgatás során tagadta, hogy ő követte volna el a gyilkosságot, csupán annyit vallott be, hogy gyakran volt együtt **Pollákkal**.

— **Tűz a Széchenyi-téren.** Ma reggel kilenc óra tájban telefonon jelentették a tűzoltóság, hogy a Széchenyi-tér 36. számú ház pincéjéből nagy füst tódul elő. A tűzoltóság teljes felszereléssel azonnal kivonult a helyszínre és megkezdte a tűz lokalizálását. A tűz, amely a pincében felhalmozott papír és szemét között keletkezett, óriási lángokkal az épület hátsó részét is veszélyeztette. Egyórás megfeszített munka után a tüzet sikerült teljesen lokalizálni. A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot és a vizsgálat megállapította, hogy a tüzet egy eldobott cigarettavég okozta, amely az utcáról a pince nyitott ablakán keresztül került a pincébe és az ott levő papirt meggyújtotta. A kár több ezer lej.

— **Herriot is — zsidó.** A német reakció előszeretettel szokta kinyomozni ellenségeinek életét és ha semmi diffamáló momentumot nem sikerül felfedeznie, egyszerűen ráütö a sárga foltot, hogy az illető nagyság — zsidó. Ezt teszi például a nagyméretű „Deutsche Zeitung“ az új francia miniszterelnökkel. Allitóltagos rigvi távirat alapján a fajvédő újság azt írja, hogy Moszkvának minden reményesége **Herriot**ban van. Amióta az új francia miniszterelnök 1922-ben Oroszországban járt — írja a „Deutsche Zeitung“ — Moszkva zsidó urai legdrágább és legkitünőbb szövetségeseiknek tekintik **Herriot** fajrokonukat és meg vannak róla győződve, hogy az Oroszország és Franciaország között fennálló összes differenciákat és vitás kérdéseket **Herriot** rövidesen meg fogja szüntetni, minthogy a miniszterelnök élénk hajlandósággal van a moszkvai tanácskoztársaság iránt. Épp ezért azzal a tervvel is foglalkoznak, ha sikerülni fog a londoni kölesönt megkapni, Párisba helyezik át a berlini orosz kereskedelmi képviseletet és **Krestinsky** is átteszi a székhelyét Franciaország fővárosába, ahol elő kell készítenie a talajt arra, hogy Párisba tegyék át a harmadik internacionálé székhelyét. Erre azért van szükség, mert az Oroszországban várható helyzet alakulás komoly gondot okoz a moszkvai zsidóknak, akik életük és uralmuk megmeztésében előkelő szerepet szántak **Herriot**nak.

— **A budapesti mérnöki kamara új elnöke.** Budapestről jelentik: A budapesti mérnöki kamara **Zilinszky Szilárd** halálával megüresedett elnöki állásra **Hermann Miksa** nemzetgyűlési képviselőt, eddigi alelnököt választotta meg.

— **A győri pótválasztás.** Győr második kerületének megüresedett mandátumára a pótválasztás tegnap megkezdődött. A mandátumért **Bernalák Nándor** volt népjóléti miniszter keresztényszocialista programmal, **Chalupka Károly** iparospárti és **Malasits Géza** szocialista programmal küzd.

— **Fehér Arthur** szavalóestélyét szerdán megismétli. Vasárnap este tartotta első szavalóestélyét **Fehér Arthur**, a kiváló recitátor az unitárius kollégium disztermében. A termet lelkesen érdeklődő közönség töltötte meg, mely egész estén át ünnepelte az előadott költeményeken át legnagyobb szerűbb érzéseket megszólaltató művészt. **Fehér Arthur** organuma, előadó stílusa a legfinomabb és egyben a legviharosabb érzésnűanszok érzékeltetésére alkalmas. Különösen nagy hatást ért el **Ady**, **Ibn Sab-bataj** és **Edgar Poe** költeményeinek előadásával. **Karinthy** egyik szatirája előadásával való-sággal frappírozta a közönséget. **Fehér Arthur** szerdán megismétli előadását, mely alkalommal részben új műsorral lép fel és román költők műveiből szaval. A szerdai előadás iránt fokozott érdeklődés mutatkozik. Jegyek előre vált-hatók a **Lepage-** és **Friedmann-féle** könyvkereskedésekben.

— **Katonai titkos parancs Prónay ellen.** Budapestről jelentik: **Prónay Pál** volt alezredes az ismeretes cimboritási ügyével kapcsolatban nyilvánosságra hozta **Nagy Pál** tábornok hadseréffő-parancsnoknak 1619-es titkos katonai parancsát, amely felhatalmazza a magyar hadsereg tisztikarát arra, hogy **Prónayt** és két állandó párbajsegédét, **dr. Rácz Vilmost** és **báró Collas Tibort** összeszó-lalkozás esetéa felkoncolják, illetőleg agyonlőjjék. A titkos katonai parancs bevezető soráiban meg-emlékszik **Prónay Pál** volt alezredes bűnlajstromá-ról, a Dunántulon, valamint a Nádor-laktanyában és a Britannia-szálló pincéjében elkövetett gyil-kosságokról, továbbá az ismeretes **Kornkauer-téle** zsarolási ügyről, amely miatt **Prónayt** annakidején el is ítélték. A parancs folytatásában a következőket mondja: „... mint az egész tisztikar lovagias gondolkodásmódjának fejlesztésére és eszelekvésük irányítására legfelsőbb fokozat parancsnak a lovagias gondolkodásmódnak és tisztai tekintélynek biztos megóvása céljából a n. kir. honvédség tisztikarának újból megtiltom, hogy mindazokkal szemben, akikre nézve az érintkezés betiltatott, bármi módon tárgyalásba lépjenek. Amennyiben megnevezettek, vagy mások lovagias ügyeket kiereszkokolandó, egyes tiszték megsértésével iparkodnának jelen tilalmat kijáratani, úgy az illetőkkel szemben vagy a törvényes megtorló rendszabályoknak van helye, vagy a sértés körülményei és minősége szerint megengedhető, hogy a megsértett tiszt fegyveres (tehát nem lovagias) elégtételt szerezni törek-szik. Ezesetben megbízottat anélkül, hogy a mellékleltben megnevezettekkel szemben való lovagias érintkezést felvennék, megbízottjuknak a jelen pa-rancsra való hivatkozással írásban leszögezzék, hogy az illetőkkel lovagias uton eljárni nem lehet. Ha a mellékleltben megnevezettek céljuk elérése végett netán nyilvánosság előtti személyes sértege-tésekre is ragadtatnák magukat, úgy a tiszt be-csületének védelmére az őt megillető fegyvert (kard vagy pisztoly) használhatja.“

— **Ma kezd meg működését a magyar nemzeti bank.** Budapestről jelentik: **Popovics Sándor**, a magyar nemzeti bank elnöke nyilatkozott a „Magyar Hírlap“nak és közölte, hogy az intézet kedden megkezdte működését. Reméli, hogy minden zavaró körülmény nélkül sikerülni fog a koronát stabilizálni. Arra a kérdésre, hogy valutákra és devizákra fix kurzust állapítanak-e meg, vagy pedig a kereslet és kínálat viszonyához mérten rognak kialakulni az árfolyamok, **Popovics** azt vála-szolta, hogy a kurzusok megállapításánál okvetlenül érvényesülni fog a kereslet és kínálat közti viszony, de csak azon a határon belül, amelyet a korona stabilizálása megenged. **Sándor Pál** az Omke gyű-lésén kijelentette, hogy a magyar korona emelke-dését várja, ami egyfelől megnöveli az aranykoro-nában megállapított adósságokat, másrészt arra fogja kényszeríteni a fogyasztókat, hogy tartózkodjanak a vásárlástól. Epp ezért óvatosságra int, mert különben tizezrével fognak tönkremenni a kereskedők.

— **Nem azonos.** Tegnapisámunkban „Póru-ljárt szobtelvajek“ címen egy hír jelent meg. A hírrel kapcsolatban felkeresett bennünket **Mare** **Vasilie** carniai (Nagybánya melletti) orvostanhall-gató és annak kölcsére kért fel bennünket, hogy a hírben szereplő **Mare** **Vasilie**vel, akit különben nem is ismer, nem azonos.

* **Dr. Radnay és Fényes Janka** tánciskolájukat **Julius 1-én** kezdik **Központi-szállósa** föld-színti termében. Beiratkozni lehet lakásukon, **Petőfi**-utca 40. szán.

* **Dr. Opreacu Mircea** eszrekes állatorvos, a milánói egyetem volt hallgatója az összes állat-betegségeket gyógyítja. Speciálisa kutyabetegsé-gekben. Remél naponta d. u. 2—6-ig. **Mikes** **Kelencsa** u. 1. Telefon 22.

Kötött harisnya minden színben 25 lei

Flohr-harisnya minden színben 44 lei

NAGY HARISNYA-VÁSÁR

Muszlin-harisnya divat-színben 58 lei

Cérna-muszlin minden színben 90 lei

MÉLYEN LE-SZÁLLITOTT ÁRAKKAL

Selyemfátyol minden színben 125 lei

BLATT

FÓTÉR 13

Bivatkozhatók és költővárakban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

KÖZGAZDASÁG

Cesar Popescu kolozsvári tárgyalásai

A Creditul Industrial a kisiparnak is olcsó hiteit helyez kilátásba. Értékeztet az állami hitei ügyében

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet munkatársától.) A kolozsvári iparfelügyelőséghez és nagyiparosok szövetségének kolozsvári központjához jelentés érkezett, hogy a mai nap folyamán Cesar Popescu, a Creditul Industrial igazgatója Kolozsvárra érkezik. Ipari és hivatalos körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek a látogatásnak, annál is inkább, mert a kolozsvári mérnöki karnak ugy állami, mint magánvállalatoknál működő tagjai felszólítást kaptak, hogy a látogatás tartama alatt ne hagyják el Kolozsvár területét, mert a Creditul Industrial igazgatója közvetlenül a mérnöki karnál óhajt informálódni az erdélyi ipar helyzetéről, főleg pedig az iparral kapcsolatos hitelviszonyokról. Információnk szerint a látogatásnak meglesznek a gyakorlati eredményei. Hivatalos körökben ugyanis nagyon biznak abban, hogy Popescu igazgatót sikerül meggyőzni arról, hogy az erdélyi gyáripar és általában az ipar fejlődése az olcsó állami hitelek gyors és pontos folyósításától függ, enélkül a legmegalapozottabb és legnagyobb jövőre hivatott

üzemek is állandó stagnációra vannak kényeszerítve.

A Creditul Industrial egyébként néhány nappal ezelőtt körrendeletben értesítette az ipari hatóságokat, hogy eltérve eddigi elzárkózó és csupán a nagyipar érdekeit felölölő programjától, ezután a kisipar hitelszükségletét is honorálni akarja. Ennek realizálása céljából kérdőíveket bocsát ki a kisipari üzemek tulajdonosaihoz, melyben az illető tulajdonosoknak pontosan fel kell sorolniuk minden, üzemük működésére, kapacitására és anyagi szükségleteire vonatkozó adatot. Ezen adatok alapján fogja a Creditul Industrial a kisiparnak nyújtandó hitelek összegét megállapítani.

Mint értesülünk, Popescu vezérigazgató fogadását a nagyiparosok szövetségének kolozsvári reprezentánsai intézik. Az igazgató a keddi nap folyamán értekezletre fogja összehívni a nagyipari és kisipari vállalatok képviselőit, a kolozsvári mérnöki kart és az ipari hatóságok képviselőjét. Kedd este a vezérigazgató tiszteletére bankett lesz.

Nem lehet feltartóztatni a gazdasági válságot

Megindult a fizetésképtelenségek lavinája

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egykedvű magatartás a gazdasági válság közepette, melyet a kormány a vállalatokkal és kereskedőkkel szemben tanúsít, most már garmadával termi keserű gyümölcsöt. Valóságos lavinája indult meg a fizetésképtelenségnek erdélyi és bánátszerte. A közöny, melylyel a kormány a pénzkrisis gyakorlati hatását nézi, most már mintegy epidémiaszerűen szedi áldozatait és ha ez tovább így megy, nemsokára tömeges üzletbezárások, elhalkuló üzemek halálra csendje, szétrombolt egzisztenciák tömege fogja jelezni az erdélyi gazdasági csőd útját. Érthetetlen a kormány elzárkózása az infláció elől, mely a pénzkrisis teremtette anarchiát valamennyire orvosolná, mert hiszen a defláció sem segített a lej kurzusának stabilizálásában és külföldi tőzsdék szinte naponta alacsonyabban értékelik a lej árfolyamát. Önkéntelenül felmerül a kérdés, vajon általános gazdasági szempontból mi bir fontosabb jelentőséggel: az államot fentartó egzisztenciák pusztulása, vagy pedig a lej ingadozó és különben is relatív értékének felszínentartása-e?

Az utóbbi napokban a következő kényszer-egyezségi eljárások tettek folyamatba: A „Viticola” nagykarolyi kereskedelmi részvénytársaság kényszerjegyzése. A részvénytársaság 1,021.866.39 vagyonával szemben 2,680.085.40 lej tartozást mutat fel. A társaság hitelezőinek 35 százalékos egyezséget ajánlott fel. A bíróság még nem határozott a kényszerjegyzési kérvény fölött, hanem elrendelte annak kiegészítését. Ugyanazok kényszerjegyzést kért Nagykarolyban Klein Ferenc kereskedő is. A cég kérvénye szerint a cég passzívja 71.370 lej, ezzel szemben az aktívák csak 20.759 lejt tesznek ki. Nagyobb újabb fizetésképtelenséget jelentenek Temesvárról is, Ungár Pál timisoarai papirkereskedő a törvényesektől csődönkívüli kényszerjegyzési eljárás megindítását kérte. A kényszerjegyzési eljárás megindítását kérték továbbá Miron János berettyószéplaki és Kocsik András pécskai kereskedők. Utóbbi negyven százalékos kiegyezést ajánlott fel hitelezőinek.

Meghosszabbítják a külföldi hitelezőkkel szembeni moratóriumot. A kormány a szenátus elé kétszázharminc törvényjavaslatot terjesztett, mely szerint a külföldi hitelezőkkel szembeni moratóriumot, mely június 16-án járt le, három hónapra meghosszabbítják. A kormány a javaslat szerint felhatalmazást nyert arra, hogy amennyiben a három hónap lejárt a parlamentti szünetbe esne, a minisztérium az egy újabb öt hónapos moratóriumot állapíthat meg.

Uj engedélyek keskenyvágyú vasutak építésére. Az Erdélyi Szénbányák r. t. Kolozs megye területére, a Faipari rt. a Belényes—Vaskőh közötti vonalra, Lederer Márton nagyváradi cég Biharmegye területére nyert engedélyt keskenyvágyú (iparvágány) vasut építéséhez.

Szatmári kereskedők a politikai szervezkedésért. A szatmári Sfátul Negustoree vasárnap tartott ülésében a kereskedelem legégetőbb problémáival foglalkozott. A tárgyalás során megállapítást nyert, hogy a mai kormányzásban erős kereskedőellenes áramlat észlelhető, amelynek ellensúlyozására nem elég a kereskedőtársadalom csupán közgazdasági alapon való megszervezése, hanem szükséges a kereskedők politikai megszervezése is. Ezt az a körülmény is igazolja, hogy az országban csak olyan érdekeltségek tudtak maguknak számbavehető kedvezményt biztosítani, akiknek a parlamentben megfelelő képviselőik volt. Hangsúlyozták az ülés folyamán azt is, hogy a spekulatív törvény gyakorlati alkalmazása teljesen ördögöt mondott, mert rendeletekkel nem lehet olcsóságot teremteni. A rejtett árunak elővárazsolására egyedül a szabadverseny alkalmas. A mai kereskedelem orvoslását csupán a bankkamatláb leszállítása, a jó vasut és a szabadabb tett kereskedői verseny hozhatja meg. Addig is azonban, míg a spekulatív törvény hatályon kívül nem lehet helyezni, a kereskedői szervezeteknek el kell fogadniuk azt az elvet, hogy minden árucikk beszerzési árának az az összeg tekintessék, mely ugyanazon árucikk visszavásárlására a kérdéses időben szükséges. Foglalkozott az ülés azzal a súlyos sérelemmel is, hogy a kereskedőtársadalom nem áll azon a helyen, amelyet megérdemel és ezért a szervezkedést közgazdasági alapon is a legnagyobb erővel kell folytatni, de feltétlenül meg kell kezdődnie a politikai szervezkedésnek is.

Uj vasutvonalak Erdélyben. A legfelsőbb vasutépítő bizottság két tervet dolgozott ki a regátnak Erdéllyel való közvetlen vasuti összekötésére. Az egyik terv szerint az új vasutvonal Curtea de Arges és Szeben között, Caimenin keresztül épülne, egy pedig a Vöröstornyon át kötötte volna össze Erdélyt a regáttal. A bizottság a Bumbesti—Petrosani közötti vasutvonal kiépítését ajánlotta a kormánynak, mely azonban úgy határozott, hogy nem a Bumbesti—Petrosani közötti kb. 35 kilométeres vasutvonalat építi fel, hanem a Curtea de Arges és Szeben összekötő vonalat.

Teljes erővel folyik a nagyváradi lakásépítő akció. Nagyváradról jelentik: A lakásépítési akció részvényeinek jegyzésére a háztulajdonosok és bérlők bizottságokat alakítottak, melyek negyvennyolc óránként a jegyzésekről beszámolnak a permanens bizottságoknak. A bizottságok már a héten megkezdik a részvényjegyzés eszközését. A végrehajtó bizottság ülésében határozatba ment, hogy

az, aki megfelelő számú részvényeket jegyez a lakásépítési akció számára, annak mindennemű lakásügyben előnyt biztosítanak a lakáshivatalnál.

* Az Adria Biztosító Társulat Triesztben múlt hó 22-én tartotta meg székhelyén évi rendes közgyűlést, melyen a 1923. üzletéről szóló mérlegeit és üzleti eredményéről szóló jelentést terjesztette elő. Ezen régi, világszerte ismert intézet egy mint mindig, fennállásának ezen 85-ik évében is tetemesen túlszárnyalta az elmúlt esztendő eredményeit. Az 1923. évben díjbevétele a tüzárazatban 30,619.000—, a betéréses lopás elleni biztosítások ágazatában pedig 6,389.000— líra volt, ami az 1922 évvel szemben a tüzárazatban 15,704.000—, a szállítványbiztosításban 6,735.000— és a betéréses lopási ágazatban 1,191.000— líra szaporodást jelent. Az életárazatban az 1923. év végén érvényben levő 1,179.831.000— lírát kitevő tőkebiztosítások az 1922. évi állaggal szemben csaknem 300.000.000— líra szaporodást mutatnak. Ezen kitünő üzleti eredmények a társulat által 1923. évben elért 4 263 189— líra tiszta nyereségben nyerne legjobb kifejezést. Az 1923. évi osztalék 500 líra névértékű részvényenként 70— líra, vagyis 14% a társulat tartalékai és biztosítéki alapjai a teljesen befizetett 20 millió líra alaptőkével együtt 244.702.754— lírát tesznek ki, mely összeg a múlt évvel szemben 42,370.000— líra emelkedést jelent. Az Adria Biztosító Társulat számos európai és Európán kívüli országban fejt ki közvetlen működést, míg a viszontbiztosítások révén üzlete az összes világrészekre kiterjed. Ezen nemzetközi jellege abban is kifejezést nyer, hogy a legkülönbözőbb országokban összesen 55³/₄ millió líra értékű 38 palotát mondhat magának, melyek egyike itt Romániában, még pedig Cluj-Kolozsvárt, Str. Memorandului 10 sz. alatt fekszik, ahol a társulat romániai igazgatósága is székel.

A mai valutapiac

A mai nap folyamán a valutapiacon erős szilárdulás volt észlelhető. A forgalom élénk volt, de nagyobb kitérés nem történtek. Kisebbség forgalom mellett a következő árak alakultak ki: Osztr. korona 308—309, magyar korona 415—420, eseh korona 678—680, svájci frank 40.95—41.00, francia frank 12.60—12.70, dollár 238—232, font sterling 10.02—10.05, olasz líra 10.10—10.15.

Valutapiac június 23-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1200, Bécs — London 998, Newyork 229.75, Róma 990, Zürich 40.75, Bécs 32.25, Prága 675, Budapest —, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 315.00, mária 55.00, leva 150, török líra 114, font sterling 990, francia frank 1250, svájci frank 40.50, olasz líra 10.00, drachma 380.00, dinár 255, dollár 227.00, lengyel marka —, osztr. korona 33.00, magyar korona 26.50, eseh korona 665.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 135—135, Amsterdam 210.25—210.25, Newyork 508.50—503.50, London 2448.00—2446.50, Páris 30.40—30.40, Milao 2442—2441, Prága 1665.00—1665.00, Budapest 67.50—67.50, Belgrád 670.00—670.00, Bukarest 250.00—250.00, Varsó 10.80—109.50, Bécs 79.50—79.50

A Lomási Erdőipar R.-T. tisztikara szomorodott szívvel jelenti, hogy szeretett karátársuk

SIMON ÁRPÁD UR

f. hó 21-én, rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

A megboldogult hült tetemei f. hó 22-én fogtak a galocsi izraelita temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

A Lomási Erdőipar Tisztviselő Kara

butort, zongorát

száz vasat, de Marosvásárhelyre és tekintve rajnája az órai meg a meg a

SZÉKELY és RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORTYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermék szelvényes árlistájuk teljes körű legelőzetben itt szerkesztett be

Kolozs Közvetlen 5000 (Cluj) dósitóján zönség j A védőkai és juttatni. állításba Különös és a hal helyén. lyett R sokkal közést.

A já lenzi. azonban védelmi mellé A v half ját labdake lékezett mérköze volt oly minden báját fe lyet kap perceben John b

A k a legna aki fara tiszta h a labda nem me hetőleg be. Cip Deutsch játszható tása ves A halves szerepel nagy h eléggé Hirsch inkább Fazekas elis nere két éve védett szinte h bekapár sokat. F védünk lenül ag vezette

A n szel ha hogy E az anya meg, h létre, h vendégül

Ifjus 1:0 (0) kolozsvá legyözte góljaival Vidé don a b tottak p rekvés— nizi—S az első MMTE keretében Nagyszé barátság AC 1: Bánffyhe Gyulafe 1:0 (0) 4:2 (4) kezdetleg kosságnk értek el Külf Egyipton risi legyő

SPORT

Kolozsvár—Középnyugatország 0:0

Közvetlen védelemünk döntötte el a mérkőzés sorsát. 5000 néző. Bíró: Gerő Ferenc (Budapest)

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyszerű időben, szép számú közönség jelenlétében folyt le a revámsmérkőzés. A védőcsapatnak ezúttal nem sikerült technikai és játéktudási fölényt gólokban kifejezésre juttatni. A kolozsvári csapat sokkal jobb felállításban szerepelt, mint az urnapi mérkőzésen. Különösen vonatkozik ez a közvetlen védelemre és a halforra. Sajnáljuk, hogy nem láthattuk helyén Jakobit és Braunt, jobbszélén Megyeri helyett Raduchot, mert szereplésük bizonyára sokkal kellemesebbé tett volna a tegnapi mérkőzést.

A játékot nagyjából német fölény jellemzi. Tervszerű és kidolgozott támadásaik azonban a nagyszerűen és önmagát felülmúló védelemünkön megtörik. Förderekszeplővései vagy mellé mennek, vagy Lázár kapus zsákmányait.

A vendégcsapatban ezúttal is Kohler centerhalf játéka emelkedett ki elsősorban. Nagyszerű labdakezelése és pontos osztogatása sokáig emlékeztetünkben fog maradni. Förderekszeplővései vagy mellé mennek, vagy Lázár kapus zsákmányait.

A kolozsvári csapatban a csatársor keltette a legnagyobb csalódást. Egyedül Guga volt az, aki fáradhatatlanul dolgozott. Kár, hogy két tiszta helyzetet elhamarkodott és nem helyezte a labdát, holott lett volna ideje. Bonciocatról nem mondhatunk újat. A nyári pihenő remélhetőleg visszahozza formáját. Megyeri nem vált be. Cipocigan csinált egy-egy szép lefutást. Deutsch Simi betegesen állott ki és így nem játszhatott kellően, így is azonban több lefutása veszélyt jelentett a német kapu előtt. A halvesorban Schultz a centerhalf posztján jól szerepelt. Kitűnő tempóbíró, rendkívül fürge, nagy hátránya, hogy alacsony és nem tud eléggé helyezkedni. Braunt nem tudta pótolni, Hirsch még kevésbé. Csöves a balhalf pontján inkább beket játszott, azt is igen gyengén. Fazekas gyakran szerelte Gröbnert. Különös elismerés hangján kell szólunk Lázárról. Alig két éve, hogy Lázár még az újságírócsapatban védett mint kezdő és ilyen rövid idő alatt szinte hihetetlenül fejlődött. A Pollák—Málnási bekapar sziklaszilárdan verte vissza a támadásokat. Pollák ma egyik legjobb technikájú hátvédünk. Málnási pedig önfeláldozó és hihetetlenül agilis. A világhírű Gerő mintaszerűen vezette le a mérkőzést.

A német vendégek a ma délelőtti expresszszel hazautaztak, mivel azok a tárgyalások, hogy Erdélyben más mérkőzéseket is játszanak, az anyagiak miatt meghiusultak. Itt említjük meg, hogy elutazásuk előtt megegyezés jött létre, hogy angusztnus közepe felé Leipzigban vendégül látják Kolozsvár válogatott csapatát.

Ifjúsági válogatott—II. oszt. válogatott 1:0 (0:0), bíró Pop. A német mérkőzés előtt a kolozsvári ifjúsági válogatott csapat szép játék után legyőzte a II. oszt. válogatottat Kinizsi II. fejes góljaival.

Vidéki eredmények: Nagyvárad. Nagyváradon a bucaresti középiskolások oina csapatai tartottak propaganda-játékot. Szatmár. Szatmári Török—SzSE 2:0 (1:0) bajnoki. Temesvár. Kinizsi—Sparta CFR 3:0 (0:0) bajnoki. A Kinizsi az első féléjében fáradtan mozgott. — TMTE—MMTE 3:0 (1:0). A TMTE botrányos mérkőzés keretében biztosan győz a vásárhelyi csapat fölött. Nagyszeben. CFR Piski—Internationale 2:1 (1:0) barátságos. Lupény. Gloria CFR (Arad)—Jiul AC 1:1 (1:0). Barátságos, bíró Steinhübel. Bánffyhungad. KKASE komb.—MIMÖ 3:1 (1:0). Gyulafehérvár. Victoria—92. gy. e. (Szászváros) 1:0 (0:0). Brassó. Brasovia—Olimpia (Bukarest) 4:2 (4:0). Bíró Szabó. A bucaresti csapat a legkezdtelegesebb futballt játsza. Technikai fogyatékoságukat lelkesedéssel pótolják és ennek révén értek el a második féléjében két gólt.

Külföldi eredmények. Ausztria válogatott—Egyiptom válogatott 3:1 (0:0). Magyarország párisi legyőzője szép eredményt ért el az osztrákok-

kal szemben is. Prága. Hakoah—Sportklub 1:1 (0:0). Sparta—Amatör (Wien) 1:0 (0:0).

Atlétika

Magyarország atlétikai bajnokságai. A magyar atlétikai bajnokságok második (vasárnapi) napjának eredményei a következők:

Súlydobás. 1. Bodó BEAC 13 m. 74 cm. 110 méteres gátfutás. Muskáth MTK 16:2 mp. Magasugrás. Gáspár Jenő MAC 186 cm. Diszkoszvetés. Toldy FTC 42 m. 76 cm. 1500 méteres siktutás. Bejczy MAC 4 p. 16:8 mp.

400 méteres síkfutás. Kurunzi KAOE 50:4 mp. 100 méteres síkfutás. Gerő Ferenc 11 mp. 2. Kurunzi.

200 méteres gátfutás. Somfay MAC 26:4 mp. Mármasugrás. Somfay 14 m. 05 cm.

Lemondott a futballszakosztály elnöke. Mitter dr., a Com. Reg. főtitkára és a futballszakosztály elnöke beadta lemondását. Mitter dr. személyében agilis, tevékeny embert veszít a szövetség. Lemondására még visszatérünk.

SZÍNHÁZ—MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd: Az ördög. (Repriz, új szereposztással. Sorozatszám 443)

Szerda: Kék postakocsi. (Sorozatszám 444) Csütörtök: Nincs elvámolni valója? (Bohózatrepriz. Sorozatszám 445)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: június 24. Csak felnőtteknek! Kiskorúaknak szigorúan tilos! A prostituált leánya. 8 felvonásos erkölcsdráma, egy nyomorult férjért elbukott nő életéből. Főszerepben Mia Pankan és Reinhold Schunzel.

Uránia-Mozgó: Kedd, jun. 24. Nagy szenzációs műsor. Dr. King nagy fakir- és médium-ülést rendez műsorán kívül. Dr. King hindus fakir és Milly egyiptomi médium világproblémái. Az előadás pontosan 9 órakor kezdődik. Megelőzőleg mozielőadás: A cselszövedő. Megkapó társadalmi dráma 5 felvonásban. Pompás meseszövedés, nagyszabású drámai kompozíció. Főszerepben Linda Pini és Mario Board.

A nyári divat összes sejtjém különlegességei

Eredeti schweizeri elamin tudóságok

Gyöngyi delének

Selyemvásznak

Mossdélének

Sztrólió szának

Zep hitek

Glenadinok

Megnyílt
LANDESMANN JENŐ
,La Corso'
női divatruháza
Cluj, Piața Unirei 17.

az
összes nyári divatickek
rendkívül nagy
választékban

Az „UJ KELET” könyvosztálya

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Egyszáz lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

I. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek (Kötve. Novellás könyv)
- Ujvári: Bosszuálló Isten (Regény)
- Goldschmidt: Egy zsidósors (Amatör példány. 3 kötetes regény)
- Gizskalay: Titok. (Egyfelv. dráma)
- Agnon: És a meggörbödött kiegyenesedik. (Regény)
- Nordau: Dr. Kohn. (4 felv. dráma)
- Bíró Lajos: A zsidók utja. (Tanulmány)
- Gizskalay: Tamár. (Amatörpéldány. Bibliai regény)

Ezt a hatszáz lejes sorozatot ötszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Nyolcvan lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

II. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek. (Füzve. Novellás könyv)
- Grotto: Zsidó renaissance. (Kötve. Tanulmány)
- Goldschmidt: Egy zsidósors. (3 kötetes regény)
- Orion: József és testvérei. (Bibliai regény)
- Kaczér: Golem ember akar lenni. (Drámai szimbolum)
- Gizskalay: Tamár. (Bibliai regény)
- Sombart: A zsidók jövője. (Tanulmány)
- Paneth: Utazásom a Szentföldön. (Utleírás)

Ezt a 380 lejes sorozatot háromszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Harminc lej értékű könyvet kap **ingyen** az UJ KELET minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

- III. csoport (ifjúsági könyvek):
- Dr. Bai: Zengő hárfá.
- Nordau: Mesék.
- Kabbalisták és Csodatevők.
- Paneth: Utazásom a Szentföldön.
- Konrad: Futball ABC.
- Sch. Alejchem: A 13. Robinzon.

Ezt a 130 lejes sorozatot száz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Husz lej értékű könyvet kap **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

- IV. csoport (cionista tanulmányok):
- Sokolov: Uj zsidó.
- Gorelik: Cion és Golus.
- Pinsker: Antoemantipatio.
- Dr. Marton: A zsidó nemzet Erdélyben.
- Mairovits: Tora és eionizmus.
- Dr. Blank: Mit akar a eionizmus.
- Goldmann: A zsidó nemzet követelesei.

Ezt a 90 lejes sorozatot hetven lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Kisérje figyelemmel további sorozatainkat!

Vágott és vágatlan tűzifát

vason, őf- és mázsatételében, ugyszintén meszet, cementet és gipszet

legolcsóbban szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurban 11-04
Egy m³ oltott mész 400 lej

Hirdetések

e lapban a legeredményesebbek!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri hirdetésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

Perzsa és szmirna szőnyeg jutányos áron kapható és megrendelhető bármily méretben a

Covoara-

nál Cluj, Strada Londrei (Hosszu-utca) 26. Kérjen árajánlatot. 1670

Nyugágyak fűrdők, szanatoriumok részére legolcsóbban beszerezhetők Kramer Jenőnél, Satu-Mare. 7397

Biztos existencia.

Nagyobb vidéki városban nagy környékkel, összes hivatalokkal, egyedülálló könyvnyomda papíruzlettel eladó. Szép, nagy olcsóüzlethelyiség legszebb helyen. Leveleket a kiadó-hivatal továbbítja. 7329

Németül perfect beszélő szerény igényű leány 2 gyermek mellé felvétetik szép vidékre. Családtagnak fog tekintetni. Emanuel Pényes jegyző Fehetáú Bihar megye.

Fűszer üzletembe ügyes kiszolgáló segédet és jó családból való tanult felvezesket Wertheimer Széchenyitér 7401

Orth. koser libaszir 50 kiló, kisebb tételben is, lei 100 kilonként eladó. Friedmann Uri u. 27. Timisoara 7399

Azonnal kiadó szoba konyha butorozva a belvárosban, érdeklődni lehet Unio-ut 21. butorüzletben 7400

Intelligens zsidó kisasszonyt keresek két nagyobb gyermek mellé ki a háztartás felügyeletét vállalja. Németül, franciául beszélők magasabb fizetéssel. Friedmann Uri-u 27. Timisoara. 7399

Keresek azonnali belépésre — **וי"ו** aki kezdő gyerekekkel is tanulni tud. Ajánlatok Rosenbaum, Ab-rud címzendők. 7404

Tanítónőt keresek augusztusra III-ik polgársta leányom mellé. Zongora tanítás feltétlenül szükséges. Németül és franciául tudók előnyben. Weisz Sámuel földbirtokos Aranyosmedgyes (Mediásul auri) Szatmár megye. 7398

Perfect gyors- és gépirónót keresünk azonnali belépésre. Ajánlatok az Uj Kelet kiadóhivatalába nyújtandók be.

קאנקורה

בייא דער ארטה' איר קולטורעניגער צו אראדעאמארע (גראסווארדיון) זינד פאלגענדע שטעללען צו בעזעצען:

- 1) דער פאסטען איינעם מוזקאליש געבילדעטען מען חוקים דער ירא שמים אומ איבער קראפטטיגע קלאנגאללע געשולטע שטימע פערפֿיגט אונד דיא פֿאדוקייט בעזעצט, אין קאר צו לייטען;
- 2) פֿערנער דיא פאסטען דרייער שוחטים ובוזקים טומחים, אויף וועלכע זיך אָפֿערווערען מאָגען אנשים מופלג תורה וראי ה' מרבים דיא קבלות האבען פֿאן גדולי התורה אנערקאנטען ארטה' רבנים פֿארציילנדיק בעלי תפלות זינד אונד פֿאלקאטמענע געוואנדעוויס האבען — בייא דער הוערֿארטיגען בעדייטענדען שחטה בלי שום חיש ופקוק דאס אמט איינעם שויב צו בעקליידען עם ווערדען אָפֿערטע ערבעטען פֿאן רעלעקטאנטען דיא דאס 40-טע לעבענסיאהר נכט איבערשרייטען האבען. געדאלט לויט איבעראיינקאמען. — אָפֿערטע

ווערדען ביז 15-טען יולי ל. יאהרעם ענטגענענע גענאמען אונטער דער אדרעססע:

ווארדן-גדול, יום ג' בהעלתך תרפ"ד לפ"ק.

אברהם אוללמאן (אברהם יצחק אוללמאן) סערקעטא- סאטועל נוסעים (שמואל בנימן נוסעים) פֿראיען.

Nagyiparosok! Kisiparosok!

Gondoskodjunk helyeinkről a

Kolozsvári Mintavásár

Küldje be minden kiállító jelentkezési lapját mielőbb a Vásár-Irodához Cluj, Kereskedelmi és Iparkamara

1 9 2 4
Aug. 31-től
Szept. 14-ig

„Rador” No 2095

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSA”-T!

Cluj telefon 6-48 és 6-65 (Lloyd 2243) Cluj, telefon 6-48 és 6-65

Zsidó Nyomda- és Kinyomtatás Rt. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brasov-utca) 10 szám.

A kolozsvári **CZELL** söröző ::
URSUS sör
világos sör
a közönség legkedveltebb itala

Longines
legpontosabb óra

Zsák-Ponyva
Vétel! Eladás
Kölcsonintézet, javítóműhely
Albala Izsó Timisoara
II. Pinta Traian 2. szám. Sürgőnycím: Albala Timisoara-Fabrica Interurban telefon 60

LÁDAGYÁR
Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Caranasi (volt Kádástól) 1 szám

Modern üvegesiszolda és lükönáruggár
PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20
Készít a legszébb tákrókat és butor-üvegeket minden méretben és mennyiségben! Ujrafoncsorozás! Kérjen árajánlatot

„Löbolin” vezető márka.
japán email és padlólack a
Minden egyes doboz jó minőségért garanciát vállalok. Zinkweis peterswaldi, firmis la, korong, mázoló, vonalzó író ecsetek a legjobb minőségben és olcsó árak mel-
lett beszerezhetők: **Ignatie Nussbacher** festéküzletében, Cal. Reg. Ferdinand 65. Telefon 244

CENTRAL
ÉTTEREM
București, Str. Carol 14, főpostával szemben
Izletes ebéd és vacsora. Kitűnő konyha. A legolcsóbb árak.

Első Erdélyrészi Ékszerárnyár
Cluj, Calea Regale Ferdinand 19. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sürgőny: Juvsara, Cluj
Ékszerárnyártás, nagykereskedés
Fogszelvény arany és ezüst * Arany, ezüst és platina-beváltások
Kienzie és Schwarzwaldi órákban, valamint kincsek és tárgyakban nagy lezrakat.
Csak viszontelárnyaltóknak!

Erdély legelőnyösebbben elismert **mellifűző** üzletében kaphatók a salison új-donságai. **Hastűzők** rakta-ron 250 leittől.

E. ROSENZWEIG
Str. Regina Maria 6.

STRAZ...
K...
A...
K...

1924 június

Az

I...
e...
k...

A lázas van V hirtelen buká legább olyan okozat. Rége több vagy k aralkodók szé természet nem bogó energiáj magát az elm nyugalommal való szünetelés sikra való sz papirgolyókba reire, hogy t kolja, nevetés daltot várt. játszódot le. kalitkájából. pett fel a sz valóságos vol kus hatalom

Poincaré lett, hogyan pót, miközbe vendő sorsát tärkövek szá gokban, ame döntötte el, vagy Német gondosan ki világ számr akadályozni hessenek egy szerződés-e zött Poinca volna írnia.

Ez a szil egykedvűség történetet fa a francia kö nie azzal, miniszterelnök és nem igen történni a Duná sorsa ó folyója avatkozott b hazájában, b Németerszág Poincaré vis sée halitkfe veséit. Tollá nek, de hiá Amikor Poi a hatalmas Reszszul pal ssgel jött zártá be ma végleg el ne kotmány fog De Wils határtalan t a köztársasá ürlt tróna volt a favori meg, ugy F volna, aki szerepével. hogy mind köztársaság volna hi az

A franci az akkori volt ezt a h a Mac Mah